Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 569)

T.C. - 26.09.2024 Tarihli 32674 Sayılı Resmi Gazete - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 569) - Vergi Usul Kanunu

26.09.2024 Tarihli 32674 Sayılı Resmi Gazete

TEBLİĞ

Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan:

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞ (SIRA NO: 569)

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) 22/6/2022 tarihli ve 7412 sayılı İstanbul Finans Merkezi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, katılımcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelerin yabancı para birimiyle tutulabilmesi ve düzenlenebilmesine ilişkin olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapmaya Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

(2) Anılan fıkra kapsamında İstanbul Finans Merkezinde yer alacak katılımcıların defter kayıtlarını Türk lirası dışında yabancı para biriminde tutabilmelerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi bu Tebliğin amacını ve kapsamını oluşturmaktadır.

Yasal dayanak

MADDE 2- (1) 7412 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, "(1) Katılımcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelerin yabancı para birimiyle tutulabilmesi ve düzenlenebilmesine ilişkin olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapmaya Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Katılımcılar tarafından yabancı para cinsinden defter tutulması

MADDE 3- (1) 7412 sayılı Kanuna göre katılımcı, katılımcı belgesi alarak ofis alanında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişileri, bunların şubeleri ile temsilciliklerini, adi ortaklıkları, irtibat bürolarını, bölgesel yönetim merkezlerini ve ulusal varlık fonlarını ifade etmektedir.

(2) 7412 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak, İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren ve faaliyetleri münhasıran 7412 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında sayılan indirim ve istisnalara esas teşkil eden faaliyetler veya 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamındaki kazanç indirimine esas teşkil eden faaliyetlerden oluşan katılımcılardan dileyenlerin, 2025 hesap döneminden (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2025 yılında başlayan hesap döneminden) itibaren defter kayıtlarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca (TCMB) günlük olarak kuru belirlenen herhangi bir yabancı para birimi ile yapabilmeleri Bakanlığımızca uygun bulunmuştur. Diğer taraftan, faaliyetleri münhasıran bu fıkrada belirtilen faaliyetlerden olmakla birlikte, Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla katılımcı belgesini henüz almayan ancak, 31/12/2024 tarihine kadar katılımcı belgesi almak suretiyle bu yerde ilk defa işe başlayan katılımcılardan isteyenler, işe başladıkları tarihten itibaren defter kayıtlarını TCMB tarafından günlük olarak kuru belirlenen herhangi bir yabancı para birimi ile tutabileceklerdir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen faaliyetlerden farklı olarak bu bölgede veya bölge dışında başkaca faaliyetleri de bulunan katılımcılardan bölge içerisindeki şubelerine münhasır olmak üzere defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmak isteyenler, gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi daireleri aracılığıyla Başkanlığımıza yazılı olarak başvuruda bulunacaklardır.

(4) Faaliyetleri üçüncü fıkra kapsamında belirtilen faaliyetlerden müteşekkil olan ve bölgedeki faaliyetlerine ilişkin defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutmak isteyen katılımcıların başvuruda bulunabilmesi için;

a) Başvuru tarihi itibarıyla sermayesinin en az % 30'unun ikametgâhı, kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kişilere ait olan işletmelere ait olması,

b) Başvurunun yapıldığı tarihten önceki en yakın hesap dönemi sonunda, bölgedeki faaliyetlerden elde edilen gelirlerinin en az %30’unun ikinci fıkrada belirtilen faaliyetlerden elde edilen gelirlerden olması,

şarttır. İlk defa işe başlayan katılımcılar için (b) bendinde belirtilen gelir şartı aranılmayacaktır.

(5) Üçüncü ve dördüncü fıkralar kapsamdaki yabancı para birimi ile defter tutma talebinin, defterlerin kullanılacağı hesap döneminin en geç iki ay öncesinden yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda yapılan başvuru dilekçesinin ekinde;

a) Katılımcı belgesi örneğine ve defter kaydının tutulmak istenildiği yabancı para birimine,

b) Ofis alanı içindeki ve dışındaki faaliyet konularına ilişkin bilgiler ile ortaklık yapısına ilişkin bilgilere,

c) Ofis alanı içindeki ve dışındaki faaliyetlerin hacmini gösterir brüt satış hasılatına yönelik bilgilere,

ç) İkinci fıkrada belirtilen faaliyetlerden elde edilen brüt satış hasılatının, bölge içerisindeki tüm faaliyetlerden elde edilen brüt satış hasılatına oranına,

yer verilecektir. Bölgede ilk defa işe başlayacak katılımcıların ise bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan bilgileri ibraz etmeleri yeterlidir.

(6) Üçüncü ve dördüncü fıkralar kapsamında yapılan başvurular Başkanlığımızca başvurunun yapıldığı hesap dönemi sonuna kadar sonuçlandırılacaktır. Bölgede ilk defa işe başlayacak katılımcıların başvurularının kısa sürede sonuçlandırılabilmesi bakımından, vergi dairelerine yapılacak başvurular ivedilikle Başkanlığımıza intikal ettirilecektir. Başvurunun incelenmesi sonucunda durumu uygun görülen katılımcı belgesine sahip mükelleflerin defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmalarına Bakanlık tarafından izin verilebilecektir.

(7) Yabancı para birimiyle defter tutmaları uygun görülenlerin, defterlerini bilanço esasına göre tutmaları gerekmektedir.

(8) Bu Tebliğ kapsamında defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutan katılımcılar, Türk lirasıyla yaptıkları işlemlerini, işlemin gerçekleştiği gündeki TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurlarını kullanmak suretiyle defterlerin tutulduğu yabancı para birimine çevireceklerdir. Defterlerin tutulduğu yabancı para birimi dışındaki başka yabancı para birimleriyle yapılan işlemlerde ise işlemin gerçekleştiği gündeki TCMB tarafından ilan edilen çapraz kurlar kullanılacaktır. Öte yandan ilana konu edilmiş çapraz kurun bulunmaması durumunda, yabancı para birimiyle yapılan söz konusu işlemler öncelikle TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurları dikkate

alınarak Türk lirasına çevrilecek ve ardından aynı gün için TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurları dikkate alınarak defterlerin tutulduğu yabancı para birimi karşılığı tespit edilecektir.

Örnek 1- İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren ve defter kayıtlarını ABD doları cinsinden tutan katılımcı (A) A.Ş. adına 20/8/2026 tarihinde Avro cinsinden bir fatura düzenlenmiştir.

Buna göre (A) A.Ş. faturanın düzenlendiği tarihteki TCMB tarafından ilan edilen Avro/Dolar çapraz kurunu kullanmak suretiyle Avro cinsinden tanzim edilen söz konusu fatura tutarını ABD dolarına çevirerek defter kayıtlarına alacaktır.

Örnek 2- Katılımcı belgesi alarak İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren (B) A.Ş. defter kayıtlarını Avro cinsinden tutmaktadır. Söz konusu mükellef adına 9/9/2026 tarihinde Rumen leyi para birimi cinsinden fatura düzenlenmiştir. Faturanın düzenlendiği tarih itibarıyla TCMB tarafından Rumen leyi/Avro çapraz kuru belirlenmemektedir.

Buna göre (B) A.Ş. öncelikle fatura tarihi itibarıyla TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurunu kullanmak suretiyle Rumen leyi cinsinden olan bu fatura tutarının Türk lirası karşılığını tespit edecek, tespit edilen Türk lirası karşılık daha sonra Avro cinsine çevrilerek deftere kaydedilecektir.

(9) Defter kayıtlarını yabancı para birimi cinsinden tutan katılımcılar, işletmeye dâhil kıymetlerin değerlerini ve dönem sonu vergi matrahlarını (geçici vergi dönemleri dâhil) kayıt yapılan para birimine göre tespit edeceklerdir.

(10) Malın teslim edildiği veya hizmetin ifa edildiği tarih esas itibarıyla işlemin gerçekleştiği gün olarak dikkate alınacaktır. Ancak, mal teslimi veya hizmet ifasından önce faturanın düzenlenmesi durumunda, faturanın düzenlendiği tarih işlemin gerçekleştiği gün olarak kabul edilecektir.

(11) Yabancı para birimi cinsinden ilk kayıt yapılan hesap dönemi dahil üçüncü hesap döneminin sonuna kadar defter kayıtlarına esas alınan yabancı para biriminden başka bir yabancı para birimine dönülemeyecektir.

Örnek 3- İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren katılımcı (C) A.Ş. 2026 hesap döneminden itibaren Avro cinsinden defter tutmaya başlamıştır. Buna göre, adı geçen mükellef 2028 hesap dönemi de dâhil olmak üzere üç hesap dönemi boyunca başka bir yabancı para birimi cinsinden defter tutamayacaktır. Ancak 2029 hesap döneminden itibaren ABD doları başta

olmak üzere TCMB tarafından günlük olarak kuru belirlenen diğer yabancı para birimleri cinsinden defter tutulabilecektir.

(12) İstanbul Finans Merkezinde faaliyette bulunup defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutan mükellefler, takip eden hesap döneminin başından itibaren defter kayıtlarını Türk lirası ile tutabileceklerdir. Ancak, bu suretle defter kayıtlarını takip eden hesap döneminden itibaren Türk lirası ile tutmaya başlayan mükelleflerin üç hesap dönemi boyunca defter kayıtlarını Türk lirası ile tutmaları şarttır.

(13) İstanbul Finans Merkezinde faaliyette bulunup defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutan mükelleflerden katılımcı belgeleri dönem içerisinde iptal edilenler, takip eden hesap döneminin başından itibaren defter kayıtlarını Türk lirası ile tutacaklardır.

Defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutan katılımcılar tarafından verilecek beyannameler

MADDE 4- (1) Defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutan katılımcılar, beyannamelerini ve beyanname eki bilanço ve gelir tablolarını, beyannamelerin verilmesi gereken ayın ilk gününün TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kuru dikkate alınmak suretiyle Türk lirasına çevirecek ve bildirim ile beyanlarını Türk lirası üzerinden yapacaklardır. Geçici vergi dönemleri itibarıyla verilecek beyannamelerde ise geçici vergi beyannamesinin verilmesi gereken ayın birinci gününde ilan edilen kurlar dikkate alınacaktır.

(2) Beyannameye konu verginin ödenmesi, mahsubu ve iadesi işlemlerinde de Türk lirası esas alınacaktır.

Örnek 4- İstanbul Finans Merkezinde faaliyet gösteren ve 2025 hesap döneminden itibaren defter kayıtlarını Rus rublesi para birimi cinsinden tutan katılımcı (D) A.Ş. 2025 hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesini, 2026 yılının Nisan ayının birinci gününde TCMB tarafından ilan edilen Rus rublesi alış kurunu dikkate alarak Türk lirası cinsinden verecektir.

(3) Birinci fıkra kapsamında, beyannamenin verilmesi gereken ayın ilk gününde TCMB tarafından döviz kurunun belirlenmediği durumlarda, söz konusu günden önceki ilk iş gününde ilan edilen döviz alış kurları dikkate alınacaktır.

Defter kayıtlarını yabancı para birimiyle tutan katılımcıların bildirim yükümlülüğü

MADDE 5- (1) 213 sayılı Kanunun 148 inci maddesi gereği, 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan şartları sağlayan katılımcılar, defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmaya başlayacakları hesap döneminin ilk ayının sonuna kadar hangi yabancı para birimi ile kayıt yapacaklarını gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı bulunduğu vergi dairesine bildireceklerdir.

(2) Hesap dönemi içerisinde ilk defa işe başlayıp, 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında şartları sağlamak suretiyle defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutan katılımcılar, defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmaya başlayacakları tarihi izleyen ayın sonuna kadar hangi yabancı para birimi ile kayıt yapacaklarını gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı bulunduğu vergi dairesine bildireceklerdir.

(3) Bu bölümdeki bildirimleri süresinde yapmayanlar veya yanıltıcı bildirimde bulunanlar hakkında 213 sayılı Kanunun ilgili ceza hükümleri tatbik olunacaktır.

(4) Yaptıkları başvuru sonucu defter kayıtlarını yabancı para birimi ile tutmalarına Bakanlık tarafından izin verilen katılımcıların, bu Tebliğin bu maddesi kapsamında bildirimde bulunmalarına gerek bulunmamaktadır.

Yürürlük

MADDE 6- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

Resmi Gazete İçin Tıklayınız. **Mevzuatlara Dönmek İçin Tıklayınız.**